

การศึกษาความต้องการในการพัฒนาห้องเรียนนาฏศิลป์ โดยใช้รูปแบบ ชุมชนแห่งการเรียนรู้ของครูนาฏศิลป์ระดับประถมศึกษา

Assessing the Needs for Developing Dance Classrooms: A Study Using the Learning Community Model for Elementary School Dance Teachers

ทิวาพร อรรคอำนวย^{1,*}, สุรรัตน์ จันทพงษ์² และ ชนัตต์ พุนเดช³

Tiwaporn Akkaamnui^{1*}, Sureerat Chenpong² and Chanut Poondej³

(Received: Dec. 4, 2023; Revised: Jan. 8, 2024; Accepted: Jan. 8, 2024)

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาห้องเรียนนาฏศิลป์โดยใช้รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ของครูนาฏศิลป์ระดับประถมศึกษา ประกอบด้วย 1) การศึกษาเชิงคุณภาพเป็นการศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาห้องเรียนนาฏศิลป์ โดยใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้ให้ข้อมูล คือ อาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิ รวม 10 คน และการสนทนากลุ่มครูผู้สอนนาฏศิลป์ จำนวน 10 คน 2) การศึกษาเชิงปริมาณ ศึกษาความต้องการจำเป็นโดยใช้แบบสอบถามกลุ่มตัวอย่าง คือ ครูผู้สอนนาฏศิลป์ระดับประถมศึกษา จำนวน 370 คน วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการวิเคราะห์เนื้อหา และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณโดยใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าดัชนีความต้องการจำเป็น ($PNI_{modified}$) ผลการศึกษาข้อมูลเชิงคุณภาพ พบว่า ครูผู้สอนนาฏศิลป์มีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาห้องเรียนนาฏศิลป์โดยใช้รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาข้อมูลเชิงปริมาณที่พบว่า เฉลี่ยโดยภาพรวมค่าดัชนี $PNI_{modified}$ เท่ากับ 0.36 ด้านสภาพแวดล้อมในการจัดการเรียนการสอนนาฏศิลป์และด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้นาฏศิลป์มีค่าดัชนี $PNI_{modified}$ เท่ากับ 0.37 ซึ่งมากกว่าค่าที่กำหนด (0.30) ถือว่ามีความต้องการจำเป็นเร่งด่วนที่ต้องได้รับการพัฒนา การพิจารณารายด้านพบว่า ดัชนี $PNI_{modified}$ มีค่าอยู่ระหว่าง 0.35-0.37 โดยความต้องการจำเป็น 3 ลำดับแรก ได้แก่ ด้านสภาพแวดล้อมในการจัดการเรียนการสอนนาฏศิลป์

¹ นิสิตปริญญาเอก หลักสูตรการศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาศิลปศึกษา คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ 10110
Ph.D., Student Doctor of Education Program in Arts Education, Srinakharinwirot University, Bangkok, 10110 Thailand

* Corresponding author, e-mail: tiwaporn.akkaamnui@g.swu.ac.th

² ศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ 10110

Department of Dance, Srinakharinwirot University, Bangkok, 10110 Thailand

³ สำนักนวัตกรรมการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ 10110

Innovative Learning Center, Srinakharinwirot University, Bangkok, 10110 Thailand

ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้นาฏศิลป์ (0.37) ด้านการออกแบบและสร้างนวัตกรรมนาฏศิลป์ (0.36) ด้านการบริหารจัดการห้องเรียนนาฏศิลป์ ด้านชุมชนแห่งการเรียนรู้ (0.35) ตามลำดับ

คำสำคัญ: ห้องเรียนนาฏศิลป์ ชุมชนแห่งการเรียนรู้ ความต้องการจำเป็น
ครูนาฏศิลป์

ABSTRACT

This research article aims to investigate the essential prerequisites for establishing a dance classroom dedicated to Thai performing arts, utilizing the learning community model within the context of primary school dance education. The study comprises two components: 1) a qualitative analysis involving in-depth interviews with ten expert teachers and group discussions with an additional ten dance arts instructors, and 2) a quantitative analysis utilizing a questionnaire distributed to 370 primary school dance teachers specializing in Thai performing arts. Qualitative data underwent content analysis, while quantitative data were assessed using statistical measures, including mean, standard deviation, and the modified Priority Needs Index (PNI).

The findings underscore a significant need among dance teachers of Thai performing arts to cultivate classrooms based on the learning community model. Quantitative results indicate that the overall environment and the process of organizing dance in Thai performing arts teaching, with a modified PNI index of 0.37, surpass the critical value of 0.30, signifying an urgent need for development in this domain. Upon closer examination of individual aspects, the modified PNI index ranged between 0.35 and 0.37. The top three priorities identified were the environment and process of organizing dance teaching in Thai performing arts (0.37), the design and creation of educational innovations (0.36), and the management of dance arts classrooms and learning community aspects (0.35), respectively.

Keywords: Dancing classroom, Learning community, Need assessment,
Teachers of performing arts

บทนำ

การศึกษาเป็นหัวใจสำคัญในการเสริมสร้างศักยภาพทุนมนุษย์ เพื่อยกระดับความรู้ สร้างสมรรถนะและความเจริญงอกงามของบุคคล การพัฒนาคุณภาพการศึกษาสะท้อนไปยังสมรรถนะครู ในการผนวกความรู้ในเนื้อหา วิธีการสอนและเทคโนโลยี สนับสนุนและอำนวยความสะดวกให้ผู้เรียน ค้นพบความรู้และเป็นผู้สร้างนวัตกรรม เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งจิตใจ ร่างกาย สติปัญญา สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข สอดคล้องกับการจัดกิจกรรมทางนาฏศิลป์ ตามเป้าหมายหลักสูตรแกนกลางการศึกษา พ.ศ. 2551 ที่มีส่วนช่วยในการพัฒนาผู้เรียนทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม พัฒนาความคิดสร้างสรรค์ มีสุนทรียภาพในการดำเนินชีวิต

ครูนาฏศิลป์เป็นบุคลากรที่มีบทบาทอย่างมากในการพัฒนาผู้เรียน จากการศึกษาแนวทางการแก้ปัญหาและขับเคลื่อนด้านการศึกษาและการเรียนรู้ พบว่า บริบทห้องเรียน เป็นแนวทางในการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ ผนวกกับความสามารถของครูในการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ การออกแบบกระบวนการจัดการเรียนรู้ ส่งเสริมการเรียนรู้แบบบูรณาการ เชื่อมโยงประสบการณ์ในชีวิตประจำวัน การเรียนการสอนที่ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม แต่ยังพบนารากฎมีปัญญารู้ให้ผู้เรียนมีบทบาทในการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม แต่ผลการศึกษากิจการจัดการห้องเรียนและกิจกรรมการเรียนการสอนนาฏศิลป์ พบว่า ความสุขในวัยเรียนและความพยายามของผู้เรียนลดลง ไม่มีสมาธิ และแรงจูงใจในการเรียน (กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา, 2565) การปฏิบัตินาฏศิลป์ ส่งผลต่อความเชื่อมั่น ความไว้วางใจของร่างกายของผู้เรียน ไม่กล้าแสดงออก ไม่มั่นใจในตนเอง ไม่เชื่อมั่นในตนเองว่าจะสามารถปฏิบัติได้ แสดงให้เห็นว่าความสามารถของครูผู้สอนนาฏศิลป์ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียน กล่าวคือ การมุ่งสอนให้ทำตามเนื้อหา แต่ไม่ได้มุ่งสร้างการเรียนรู้ ไม่ได้ตั้งคำถามถึงความต้องการของผู้เรียน เพื่อนำพาผู้เรียนให้มีเจตคติที่ดีต่อรายวิชานาฏศิลป์

การพัฒนาบริบทห้องเรียนและการจัดการเรียนการสอนนาฏศิลป์ พบว่า นาฏศิลป์มีความเชื่อมโยงกับการศึกษาและวัฒนธรรม (พิมพ์ดี จันทโรกศล, สมหมาย แจ่มกระจ่าง และศรีวรรณ ยอดนิล, 2558, น. 52-53) ดังนั้นไม่เพียงแต่ครูนาฏศิลป์และบุคลากรทางการศึกษาเท่านั้น ที่เป็นองค์ประกอบในการสร้างและพัฒนาระบบการกิจกรรมการสอนนาฏศิลป์ แต่รวมถึงผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อการจัดการศึกษา ชุมชน ผู้ปกครอง ปราชญ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น มีความสำคัญและจำเป็นในการเข้ามาเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ มีส่วนร่วมนำไปสู่การปฏิบัติ สนับสนุน อำนวยแหล่งเรียนรู้ ในการพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียนร่วมกัน

จากเหตุผลและความสำคัญข้างต้น ห้องเรียนถือเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ และการจะพัฒนาการจัดการเรียนการสอนนาฏศิลป์ที่มีประสิทธิภาพ จำเป็นต้องศึกษาความต้องการที่จำเป็นต่อการปฏิบัติการสอนในห้องเรียนนาฏศิลป์ พัฒนามาตามความต้องการจำเป็นเพื่อให้ครอบคลุมและเกิดประสิทธิผล ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาห้องเรียน

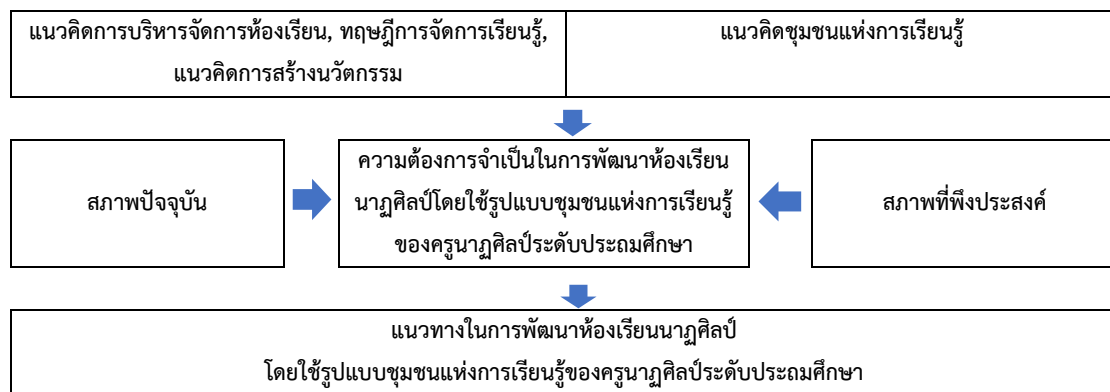
นาฏศิลป์โดยใช้รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ของครูนาฏศิลป์ระดับประถมศึกษา เพื่อนำผลที่ได้ไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาห้องเรียนนาฏศิลป์ได้อย่างตรงจุด และสอดคล้องกับความต้องการจำเป็นของครูนาฏศิลป์ อันจะก่อให้เกิดประสิทธิผลต่อครูนาฏศิลป์และผู้เรียนระดับประถมศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาห้องเรียนนาฏศิลป์โดยใช้รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ของครูนาฏศิลป์ระดับประถมศึกษา

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาห้องเรียนนาฏศิลป์โดยใช้รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ของครูนาฏศิลป์ระดับประถมศึกษา ผู้วิจัยศึกษาแนวคิด ทฤษฎีการบริหารจัดการห้องเรียน (Charles, Senter & Barr, 1992; Di Giulio, 2007; Gabriel & Matthews, 2011; Kounin, 1970) ทฤษฎีการจัดการเรียนรู้ (Anderson & Krathwohl, 2001; Bloom, 1956; Meyers & Jones, 1993) แนวคิดการสร้างนวัตกรรม (Roger, Singhal & Quinlan, 2014) แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ (Dufour, 2004; Rosenholtz, 1989) ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยสภาพปัญหาและความต้องการในการพัฒนาห้องเรียนนาฏศิลป์โดยใช้รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ของครูนาฏศิลป์ระดับประถมศึกษา โดยใช้วิธีการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed method research) ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 10 ท่าน โดยการเลือกแบบเจาะจงตามคุณสมบัติ กำหนดคุณวุฒิการศึกษาระดับปริญญาเอกด้านบริหารการศึกษา หลักสูตรและการสอน เทคโนโลยีและนวัตกรรมการศึกษา การวัดและประเมินผลการศึกษา ชุมชนแห่งการเรียนรู้ และการสอนนาฏศิลป์ เป็นผู้มีประสบการณ์ทำงานไม่ต่ำกว่า 5 ปี ในสาขาที่เกี่ยวข้อง

1.2 ครูผู้สอนนาฏศิลป์ จำนวน 10 ท่าน โดยการเลือกแบบเจาะจงตามคุณสมบัติ กำหนดคุณวุฒิการศึกษาทางนาฏศิลป์ หรือสาขาที่เกี่ยวข้อง มีผลงานด้านการจัดการเรียนการสอน นาฏศิลป์ เข้าใจบริบทการจัดการศึกษาในระดับประถมศึกษา และมีประสบการณ์ทำงานไม่ต่ำกว่า 5 ปี

1.3 ประชากร ได้แก่ ครูผู้สอนนาฏศิลป์ระดับประถมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา 14 เขตพื้นที่การศึกษา คือ เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เลย บึงกาฬ หนองคาย นครพนม มุกดาหาร กาฬสินธุ์ ขอนแก่น ชัยภูมิ นครราชสีมา จำนวน 4,806 คน

1.4 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูผู้สอนนาฏศิลป์ระดับประถมศึกษา จำนวน 370 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบชั้นภูมิ (Stratified random sampling) โดยกำหนดเขตพื้นที่การศึกษาเป็นชั้นภูมิ และกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างเพื่อการวิจัยของทาโร่ ยามาเน่ ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ยอมให้คลาดเคลื่อน ร้อยละ 5 (Yamane, 1973)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 การศึกษาเชิงคุณภาพ ประกอบด้วย

2.1.1 การสัมภาษณ์เชิงลึก ใช้แนวคำถามแบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview) มีลักษณะเป็นข้อคำถามปลายเปิด ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการสร้างข้อคำถาม

2.1.2 การสนทนากลุ่ม เป็นการรวบรวมข้อมูลจากการสนทนากลุ่ม โดยกำหนดประเด็นการสนทนาเกี่ยวกับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาห้องเรียนนาฏศิลป์โดยใช้รูปแบบชุมชน แห่งการเรียนรู้ของครูนาฏศิลป์ระดับประถมศึกษา

2.1.3 การศึกษาเชิงปริมาณ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามความต้องการ จำเป็นในการพัฒนาห้องเรียนนาฏศิลป์โดยใช้รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ของครูนาฏศิลป์ระดับ ประถมศึกษา ลักษณะเป็นแบบสอบถามรูปแบบการตอบแบบสนองคู่ (Dual response format) แบ่งเป็นสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่พึงประสงค์ จำนวน 40 ข้อ จำแนกตามองค์ประกอบของการ พัฒนาห้องเรียนนาฏศิลป์โดยใช้รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ ได้แก่ 1) ด้านการบริหารจัดการ ห้องเรียนนาฏศิลป์ จำนวน 10 ข้อ 2) ด้านการออกแบบและสร้างนวัตกรรมนาฏศิลป์ จำนวน 7 ข้อ 3) ด้านสภาพแวดล้อมในการจัดการเรียนการสอนนาฏศิลป์ จำนวน 7 ข้อ 4) ด้านกระบวนการจัดการ เรียนรู้นาฏศิลป์ จำนวน 8 ข้อ 5) ด้านชุมชนแห่งการเรียนรู้ จำนวน 8 ข้อ ผลการวิเคราะห์คุณภาพ

ของแบบสอบถามความต้องการจำเป็นมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง 0.86-1.00 มีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.81

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยขออนุญาตดำเนินการวิจัยในมนุษย์จากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ รหัสโครงการวิจัย SWUEC-G-259/2566X วันที่ยื่นขึ้น 19 กรกฎาคม 2566 และดำเนินการวิจัยตามข้อกำหนดอย่างเคร่งครัด โดยเริ่มจากการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ ด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ทรงคุณวุฒิ และจัดกระบวนการสนทนากลุ่มครูผู้สอนนาฏศิลป์ จากนั้นจึงเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณโดยจัดทำหนังสือขอความอนุเคราะห์จากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ทั้ง 14 เขตพื้นที่การศึกษา เพื่ออำนวยความสะดวกในการแจกแบบสอบถามให้กับครูผู้สอนนาฏศิลป์กลุ่มตัวอย่าง จากนั้นจึงรวบรวมแบบสอบถามตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม และดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกและสนทนากลุ่ม โดยการวิเคราะห์เนื้อหา และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณที่ได้จากแบบสอบถามความต้องการจำเป็นโดยการแจกแจงความถี่ วิเคราะห์ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) แล้วจัดอันดับข้อมูลโดยใช้วิธี Priority Need Index (PNI) แบบปรับปรุง (สุวิมล ร่องวานิช, 2558, น. 279) ใช้สูตร $PNI_{modified} = (I-D)/D$ โดย PNI (Priority Need Index) หมายถึง ดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น D (Degree of Success) แทนค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน I (Important) แทนค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์

ผลการวิจัย

ผลการศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาห้องเรียนนาฏศิลป์โดยใช้รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ของครูนาฏศิลป์ระดับประถมศึกษา ประกอบด้วยผลการศึกษาเชิงคุณภาพและผลการศึกษาเชิงปริมาณ รายละเอียดดังนี้

1. ผลการศึกษาเชิงคุณภาพ

1.1 ผลการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาห้องเรียนนาฏศิลป์โดยใช้รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ของครูนาฏศิลป์ระดับประถมศึกษา

จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาห้องเรียนนาฏศิลป์โดยใช้รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ของครูนาฏศิลป์ระดับประถมศึกษา สรุปได้ว่าการบริหารจัดการห้องเรียนถือเป็นกลยุทธ์และความสามารถของครูนาฏศิลป์ ในการสำรวจเพื่อออกแบบสภาพแวดล้อมการจัดการเรียนรู้ ดังที่ผู้ทรงคุณวุฒิกล่าวว่า “ห้องเรียนนาฏศิลป์

ควรคำนึงถึงองค์ประกอบทางกายภาพ วิชาการ สังคม จิตวิทยา สู่วงจรของความคุ้มค่าของห้องเรียน ที่มีปลอดภัย เอื้อต่อการเรียนรู้ สร้างความร่วมมือกับชุมชน บุคคล ภูมิปัญญาวัฒนธรรม ครุฑศิลป์ มีความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ สำนวสสภาพแวดล้อมในบริบทพื้นที่ ที่จะสามารถสนับสนุนการเรียนนาศิลป์ทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน” เมื่อพิจารณาการพัฒนา ห้องเรียนนาศิลป์ฯ ผู้ทรงคุณวุฒิต่างให้ความเห็นที่สอดคล้องกันว่า ครุฑศิลป์ยังมีการบูรณาการ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ปราสญ์ท้องถิ่น และการเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ เรียนรู้ในระดับปานกลาง บางส่วนอาจจะไม่มีความเชี่ยวชาญทางด้านการสอนนาศิลป์ โดยเฉพาะครู โรงเรียนขนาดเล็กที่ต้องรับผิดชอบสอนหลายวิชา ทำให้การจัดการเนื้อหาในการสอนแบบกลางๆ และยังไม่สามารถนำเทคโนโลยีมาใช้ประกอบการเรียนการสอน กล่าวคือ ครุฑศิลป์ใช้วิธีการ แก้ปัญหาโดยการเลียนแบบจากเพื่อนครู ซึ่งอาจเป็นวิธีการแก้ปัญหาในการพัฒนากิจกรรมนาศิลป์ ในห้องเรียนนาศิลป์ที่ยังไม่หลากหลายสร้างสรรค์ ไม่สามารถแก้ปัญหาหรือกระตุ้นการเรียนรู้ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากบริบทของพื้นที่ปัญหามีความแตกต่าง กัน ดังนั้นการพัฒนาห้องเรียนนาศิลป์มีความสำคัญจำป็นต่อการพัฒนาความสามารถครุฑศิลป์ เพื่อให้ครุฑศิลป์สามารถประยุกต์และบูรณาการภูมิปัญญา ศิลปวัฒนธรรมจากตัวบุคคล และท้องถิ่น สร้างนวัตกรรมนาศิลป์ผ่านการพัฒนาห้องเรียนนาศิลป์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้ทรงคุณวุฒิยังได้เสนอความเห็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาห้องเรียนนาศิลป์ สรุปได้ว่า แนวทาง ชุมชนแห่งการเรียนรู้เป็นวงจรของผู้ให้ ผู้รับ ผ่านการแลกเปลี่ยน ด้วยการสื่อสารสร้างความร่วมมือ และร่วมรับผิดชอบ การสะท้อนคิด แก้ปัญหา พัฒนาร่วมกันทั้งผู้เรียน ชุมชน ปราสญ์ภูมิปัญญา เพื่อผลลัพธ์คือการแก้ปัญหาและพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะ สมรรถนะ คุณลักษณะ พัฒนาตนเอง ตามศักยภาพ มีผลสัมฤทธิ์และเจตคติที่ดีต่อการเรียนนาศิลป์

1.2 ผลการสนทนากลุ่มครุฑศิลป์เกี่ยวกับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาห้องเรียน นาศิลป์โดยใช้รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ของครุฑศิลป์ระดับประถมศึกษา

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสนทนากลุ่มของครุฑศิลป์ สะท้อนให้เห็นว่า ครุฑศิลป์ต้องปรับตัวกับหลายปัจจัย เช่น การขาดแคลนสื่อการเรียนการสอนนาศิลป์และสิ่ง สนับสนุนการเรียนรู้ที่ไม่เอื้อต่อการเรียนรู้ กล่าวคือ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้นาศิลป์ยังไม่สามารถ พัฒนาผู้เรียนได้เต็มศักยภาพ ดังผลการสนทนากลุ่มของครุฑศิลป์ที่สะท้อนว่า “การแก้ปัญหาใน การปฏิบัติงาน การปฏิบัติตน ปัญหาผู้เรียนที่มีความแตกต่างกันบริบทห้องเรียน บริบท สภาพแวดล้อมที่ต่าง หากครุฑศิลป์สามารถบริหารจัดการในข้อจำกัดของสภาพแวดล้อมในการ เรียนรู้ ออกแบบกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่แก้ปัญหาผู้เรียนด้วยการกระบวนการเพื่อนช่วยเพื่อน บูรณาการแหล่งพื้นที่ชุมชน ทักษะอาชีพ ภูมิปัญญา ศิลปวัฒนธรรมและมีส่วนร่วมกับท้องถิ่น ชุมชน จะสามารถแก้ปัญหาและพัฒนาผู้เรียนให้มีความสนใจ สร้างความมั่นใจในการปฏิบัตินาศิลป์ได้มาก

ยิ่งขึ้น” ในขณะเดียวกันครูนาฏศิลป์มีความกระตือรือร้นในการจัดการเรียนการสอน แต่การแก้ปัญหากระบวนการจัดการเรียนรู้ในห้องเรียนนาฏศิลป์ ยังอยู่ในระดับค่อนข้างน้อยถึงปานกลาง สังเกตได้จากการจัดการเรียนรู้ที่เน้นครูเป็นศูนย์กลาง คำนึงถึงความต้องการและความแตกต่างระหว่างบุคคลน้อย ทำให้การสอนนาฏศิลป์ไม่บรรลุตามวัตถุประสงค์ ด้วยเหตุนี้ ครูนาฏศิลป์จึงจำเป็นต้องพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้นาฏศิลป์ที่ทันสมัย เปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามาเป็นต้นแบบที่ดีในการจัดการเรียนการสอน บูรณาการจัดการจัดการเรียนรู้ ผสมกับการสร้างเครือข่ายครูผู้สอนนาฏศิลป์ระหว่างหน่วยงาน เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ หรือใช้เทคโนโลยีและการสื่อสารเป็นศูนย์กลางเครือข่ายครูผู้สอนนาฏศิลป์ นำเทคนิควิธีการพัฒนามาปรับปรุงการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมในห้องเรียนนาฏศิลป์ให้มีความหลากหลาย เชื่อมสัมพันธ์กับชุมชนให้ชุมชนและสังคมในท้องถิ่น เข้ามามีบทบาทในการจัดการห้องเรียนนาฏศิลป์เพื่อยกระดับศาสตร์ศิลป์วิชานอกจากการอนุรักษ์สืบสาน ต่อยอดทางวัฒนธรรมภูมิปัญญาท้องถิ่น พัฒนา สนับสนุนกิจกรรมในห้องเรียนนาฏศิลป์ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนได้ค้นพบศักยภาพและความสามารถของตนเอง ด้วยการจัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศห้องเรียนที่พร้อมในการเรียนรู้ พัฒนาสื่อเทคโนโลยีที่หลากหลายใช้ประกอบการเรียนการสอนและสร้างบรรยากาศในกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติจริง เป็นห้องเรียนบูรณาการกับภูมิปัญญาท้องถิ่น ประชาชนท้องถิ่นและชุมชนมีส่วนเสริมในการสืบทอดความรู้ รูปแบบห้องเรียนนาฏศิลป์ผ่านการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย ในการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพผู้เรียนร่วมกัน

2. ผลการศึกษาเชิงปริมาณ

ผลการศึกษาเชิงปริมาณโดยใช้แบบสอบถามความต้องการจำเป็น แบ่งการนำเสนอ ดังนี้

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลความต้องการจำเป็นในการพัฒนาห้องเรียนนาฏศิลป์โดยใช้รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ของครูนาฏศิลป์ระดับประถมศึกษา จากแบบสอบถามความต้องการจำเป็นโดยวิธี Priority Need Index ($PNI_{modified}$) เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่พึงประสงค์ รวมทั้งจัดลำดับความสำคัญตามองค์ประกอบ และรายละเอียดขั้นตอนตามกระบวนการพัฒนาห้องเรียนนาฏศิลป์โดยใช้รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ของครูนาฏศิลป์ระดับประถมศึกษา ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแสดงดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างสภาพที่เป็นจริง สภาพที่พึงประสงค์ ผลการจัดลำดับความสำคัญตามองค์ประกอบของการพัฒนาห้องเรียนนาฏศิลป์โดยใช้รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ของครูนาฏศิลป์ระดับประถมศึกษา

รายการ	สภาพปัจจุบัน		สภาพที่พึงประสงค์ (I)		PNI modified	ลำดับความสำคัญ
	M	S.D.	M	SD		
1. ด้านการบริหารจัดการห้องเรียนนาฏศิลป์	2.92	1.15	4.50	0.69	0.35	3
2. ด้านการออกแบบและสร้างนวัตกรรมนาฏศิลป์	2.93	1.05	4.56	0.63	0.36	2
3. ด้านสภาพแวดล้อมในการจัดการเรียนการสอนนาฏศิลป์	2.85	1.16	4.56	0.58	0.37	1
4. ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้นาฏศิลป์	2.88	1.25	4.54	0.64	0.37	1
5. ด้านชุมชนแห่งการเรียนรู้	2.97	1.17	4.54	0.66	0.35	3
เฉลี่ยโดยภาพรวม	2.91	1.16	4.54	0.64	0.36	

จากตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า สภาพปัจจุบันบ่งชี้ถึงความจำเป็นโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($M = 2.91$, $S.D. = 1.16$) ด้านชุมชนแห่งการเรียนรู้มีความคิดเห็นเฉลี่ยสูงสุด ($M = 2.97$, $S.D. = 1.17$) ลำดับที่สองและสามคือ ด้านการออกแบบและสร้างนวัตกรรมนาฏศิลป์ ($M = 2.93$, $S.D. = 1.05$) ด้านการบริหารจัดการห้องเรียนนาฏศิลป์ ($M = 2.92$, $S.D. = 1.15$) ตามลำดับ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้นาฏศิลป์ ($M = 2.88$, $S.D. = 1.25$) และด้านสภาพแวดล้อมในการจัดการเรียนการสอนนาฏศิลป์ ($M = 2.85$, $S.D. = 1.16$)

ส่วนสภาพที่พึงประสงค์มีความคิดเห็นโดยภาพรวมอยู่ในระดับสูงสุด ($M = 4.54$, $S.D. = 0.64$) โดยมีค่าเฉลี่ยใกล้เคียงกันมาก ความคิดเห็นเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านสภาพแวดล้อมในการจัดการเรียนการสอนนาฏศิลป์ ($M = 4.56$, $S.D. = 0.58$) และด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้นาฏศิลป์ ($M = 4.54$, $S.D. = 0.64$) ด้านการออกแบบและสร้างนวัตกรรมนาฏศิลป์ ($M = 4.56$, $S.D. = 0.63$) และด้านการบริหารจัดการห้องเรียนนาฏศิลป์ ($M = 4.50$, $S.D. = 0.69$) และด้านชุมชนแห่งการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($M = 0.54$, $S.D. = 0.66$) มีค่าเฉลี่ยสูงเช่นกัน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเห็นได้ว่า เฉลี่ยโดยภาพรวมค่าดัชนี $PNI_{modified}$ เท่ากับ 0.36 ด้านสภาพแวดล้อมการจัดการเรียนการสอนนาฏศิลป์ อันดับแรก คือ การสำรวจความต้องการสภาพแวดล้อมที่สนับสนุนการเรียนรู้ ($M = 4.70$, $S.D. = 0.47$) การประสานความร่วมมือกับชุมชนเพื่อค้นหาวิธีการใหม่เพื่อพัฒนาสภาพแวดล้อม ($M = 4.60$, $S.D. = 0.53$) ใช้สื่อเทคโนโลยีและการใช้ทรัพยากรที่คำนึงถึงประโยชน์และคุ้มค่า ($M = 4.60$, $S.D. = 0.60$) ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้นาฏศิลป์ อันดับแรก คือ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านการทำงานกลุ่ม โดยอาศัยแหล่งเรียนรู้

ภูมิปัญญาท้องถิ่นในชุมชน ($M = 4.69$, $S.D. = 0.54$) การเปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมบูรณาการเทคโนโลยี ($M = 4.61$, $S.D. = 0.58$) ค่าดัชนี $PNI_{modified}$ เท่ากับ 0.37 ค่าดัชนี $PNI_{modified}$ มีค่าอยู่ระหว่าง 0.35 – 0.37 สูงกว่าค่าที่กำหนด (0.30) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสอดคล้องกับข้อมูลการสัมภาษณ์ ด้านการบริหารจัดการในข้อจำกัดของสภาพแวดล้อมในการเรียนรู้ การออกแบบกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่แก้ปัญหาผู้เรียน บูรณาการแหล่งพื้นที่ชุมชน ทักษะอาชีพ ภูมิปัญญา ศิลปวัฒนธรรมและมีส่วนร่วมท้องถิ่น ชุมชน จะสามารถแก้ปัญหาและพัฒนาผู้เรียนให้มีความสนใจ สร้างความมั่นใจในการปฏิบัตินาฏศิลป์ได้มากยิ่งขึ้น คือ ด้านสภาพแวดล้อมการจัดการเรียนการสอนนาฏศิลป์ และด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้นาฏศิลป์ ($PNI_{modified}$ 0.37) เป็นประเด็นความต้องการที่ต้องได้รับปรับปรุงทันที รวมถึงด้านการออกแบบและสร้างนวัตกรรมนาฏศิลป์ ($PNI_{modified}$ 0.36) อันดับแรก คือ การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ พัฒนาทักษะทางสังคม ความคิดเห็นเฉี่ยสูงสุด ($M = 4.69$, $S.D. = 0.52$) มีแผนปฏิบัติงานก่อนวางแผนการจัดการเรียนรู้ และใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการศึกษาหาความรู้ร่วมกับวิทยากรท้องถิ่น ($M = 4.63$, $S.D. = 0.60$) ด้านการบริหารจัดการห้องเรียนนาฏศิลป์ ด้านชุมชนแห่งการเรียนรู้ ($PNI_{modified}$ 0.35)

ผลการศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาห้องเรียนนาฏศิลป์โดยใช้รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ของครูนาฏศิลป์ระดับประถมศึกษา แสดงให้เห็นถึงความจำเป็นโดยรวม ซึ่งทุกด้านอยู่ในระดับสูงสุดจำเป็นต้องมีการพัฒนาอย่างเร่งด่วน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านสภาพแวดล้อมในการจัดการเรียนการสอนและกระบวนการจัดการเรียนรู้นาฏศิลป์ตามที่ระบุโดยค่าดัชนี $PNI_{modified}$ ทั้งห้าด้านถือเป็นความต้องการจำเป็นเร่งด่วน

สรุปผลการวิจัย

สรุปผลการศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาห้องเรียนนาฏศิลป์โดยใช้รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ของครูนาฏศิลป์ระดับประถมศึกษา พบว่า การพัฒนาห้องเรียนนาฏศิลป์มีความสำคัญและจำเป็น ดังจะเห็นได้จากค่าเฉลี่ยของการพัฒนาห้องเรียนนาฏศิลป์ในด้านสภาพที่เป็นจริงมีระดับต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของห้องเรียนนาฏศิลป์ในด้านสภาพที่พึงประสงค์ในทุกๆ องค์ประกอบ และเมื่อพิจารณาตามลำดับความต้องการจำเป็น โดยวิเคราะห์แยกเป็นรายองค์ประกอบ พบว่า องค์ประกอบด้านสภาพแวดล้อมในการจัดการเรียนการสอนนาฏศิลป์ เป็นตัวแปรสำคัญที่สัมพันธ์และส่งผลกระทบต่อกระบวนการจัดการเรียนรู้นาฏศิลป์ ที่มีลำดับความต้องการจำเป็นสูงสุด โดยผลการศึกษาเชิงปริมาณที่ได้มีความสอดคล้องกับผลการศึกษาเชิงคุณภาพ กล่าวคือ ผู้ทรงคุณวุฒิและครูนาฏศิลป์ต่างลงความเห็นว่า สภาพแวดล้อมในการจัดการเรียนการสอนนาฏศิลป์ และกระบวนการจัดการเรียนรู้ อยู่ในระดับค่อนข้างน้อยถึงปานกลาง ส่วนใหญ่การจัดสภาพแวดล้อมในการการเรียนรู้จะเป็นแบบพื้นฐานธรรมดาทั่วไป ยังไม่ได้มีรูปแบบที่หลากหลาย ทั้งสององค์ประกอบยังส่งผลต่อการออกแบบ

และสร้างนวัตกรรมนาฏศิลป์ทั้งของครูผู้สอนนาฏศิลป์และผู้เรียน รวมทั้งส่งผลไปสู่การบริหารจัดการห้องเรียนนาฏศิลป์และชุมชนแห่งการเรียนรู้ จึงสมควรได้รับการพัฒนาห้องเรียนนาฏศิลป์จากแนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ เพื่อออกแบบกระบวนการพัฒนาห้องเรียนนาฏศิลป์ให้สามารถจัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

อภิปรายผล

จากการศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาห้องเรียนนาฏศิลป์โดยใช้รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ของครูนาฏศิลป์ระดับประถมศึกษา สามารถอภิปรายผล ดังนี้

1. ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของระดับการพัฒนาห้องเรียนนาฏศิลป์โดยใช้รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ของครูนาฏศิลป์ระดับประถมศึกษาในด้านสภาพที่เป็นจริง และด้านสภาพที่พึงประสงค์ พบว่า การพัฒนาห้องเรียนนาฏศิลป์ในด้านสภาพปัจจุบันต่ำกว่า สภาพที่พึงประสงค์ ในทุกองค์ประกอบ โดยผลการศึกษาดังกล่าว สอดคล้องกับความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิที่ได้เสนอว่า ครูนาฏศิลป์ยังมี การบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่น ปราชญ์ท้องถิ่น และการเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามา มีบทบาทในกระบวนการจัดการเรียนรู้ในระดับปานกลาง ครูนาฏศิลป์บางส่วนอาจจะไม่มีความเชี่ยวชาญทางด้านการสอนนาฏศิลป์ โดยเฉพาะครูโรงเรียนขนาดเล็กและขนาดกลางที่ต้องรับผิดชอบสอนหลายวิชา ส่งผลให้ครูจัดการสอนโดยมีเนื้อหาแบบธรรมดาทั่วไป ยังไม่สามารถนำเทคโนโลยีมาใช้ประกอบการเรียนการสอน กล่าวคือ ครูนาฏศิลป์ใช้วิธีการแก้ปัญหาโดยวิธีการเดิม ซึ่งเป็นวิธีการแก้ปัญหาในการพัฒนากิจกรรมนาฏศิลป์ในห้องเรียนนาฏศิลป์ที่ยังไม่มีความหลากหลาย สร้างสรรค์ และยังไม่สามารถแก้ปัญหาหรือกระตุ้นการเรียนรู้ รวมถึงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้กับผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากแต่ละที่จะมีปัญหที่แตกต่างกันตามบริบท กล่าวโดยสรุปคือ ผู้ทรงคุณวุฒิลงความเห็นว่าการพัฒนาห้องเรียนนาฏศิลป์โดยใช้รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ของครูนาฏศิลป์ระดับประถมศึกษา มีความสำคัญจำเป็นต่อการพัฒนาความสามารถครูนาฏศิลป์เพื่อให้สามารถประยุกต์และบูรณาการภูมิปัญญา ศิลปวัฒนธรรมจากตัวบุคคลและท้องถิ่น เพื่อให้ครูนาฏศิลป์สามารถสร้างนวัตกรรมนาฏศิลป์ผ่านการพัฒนาห้องเรียนนาฏศิลป์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จากข้อมูลดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่า การพัฒนาห้องเรียนนาฏศิลป์มีความสำคัญและจำเป็นที่ต้องพัฒนาความสามารถของครูนาฏศิลป์ ในการเป็นโค้ช เป็นผู้อำนวยการเรียนรู้ กระตุ้นและสร้างแรงบันดาลใจให้แก่ผู้เรียน ผ่านการทำงานและการมีเป้าหมายร่วมกันของคนในชุมชนการเรียนรู้ สอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการที่กำหนดแนวทางในการพัฒนาเด็กและเยาวชน เพื่อให้เป็นผู้เรียนรู้ ค้นพบองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง สร้างการเปลี่ยนแปลง สร้างสรรค์นวัตกรรมและเป็นพลเมืองที่เข้มแข็งสู่โลกยุคศตวรรษที่ 21 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2564)

อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาผลการศึกษเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมในการจัดการเรียนการสอน นาฏศิลป์ และกระบวนการจัดการเรียนรู้นาฏศิลป์ พบว่า แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้นาฏศิลป์ ยังขาดความหลากหลายและแนวทางที่ชัดเจน ในขณะที่หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานต้องการให้ผู้เรียนค้นพบความรู้และเป็นผู้สร้างนวัตกรรม เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งจิตใจ ร่างกาย สติปัญญา สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข อีกทั้งการจัดการเรียนการสอนในห้องเรียนนาฏศิลป์ในปัจจุบันยังขาดการผนวกกับความรู้ในเนื้อหา วิธีการสอนและเทคโนโลยี การสำรวจทบทวนบริบทท้องถิ่น ข้อมูลทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญา รวมถึงผู้มีส่วนสำคัญที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ประยุกต์และบูรณาการร่วมกับโครงสร้างการเรียนรู้สาระนาฏศิลป์เพื่อเป็นห้องเรียนส่วนรวม ร่วมมือ ร่วมรับผิดชอบร่วมกัน ทำให้คุณลักษณะของผู้เรียนไม่สอดคล้องกับคุณลักษณะที่คาดหวัง ส่งผลให้ผู้เรียนไม่สามารถเชื่อมโยงความสำคัญของการเรียนนาฏศิลป์กับชีวิตประจำวัน การเชื่อมโยงความรู้กับสถานการณ์จริง ด้วยเหตุนี้ การแก้ปัญหาโดยองค์ประกอบด้านการบริหารจัดการห้องเรียนนาฏศิลป์ การออกแบบและสร้างนวัตกรรมการศึกษา สภาพแวดล้อมในการจัดการเรียนการสอนนาฏศิลป์ กระบวนการจัดการเรียนรู้นาฏศิลป์ ด้วยชุมชนแห่งการเรียนรู้ จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องเริ่มและเสริมสร้างพัฒนาตั้งแต่บริบทห้องเรียนนาฏศิลป์เพื่อตอบสนองต่อนโยบายและให้เป็นไปตามความคาดหวังของสังคมและการศึกษาชาติ

2. ผลการวิเคราะห์การพัฒนาห้องเรียนนาฏศิลป์โดยใช้รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ของครูนาฏศิลป์ระดับประถมศึกษา พบว่า ในองค์ประกอบด้านชุมชนแห่งการเรียนรู้และด้านการบริหารจัดการห้องเรียนอยู่ในระดับต่ำเมื่อเทียบกับองค์ประกอบในด้านอื่นๆ ผลการวิเคราะห์ดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าครูนาฏศิลป์ได้รับโอกาสน้อยถึงปานกลาง ในการนำเสนอแลกเปลี่ยนสะท้อนคิดและแก้ปัญหาร่วมกับชุมชนแห่งการเรียนรู้ ไม่ว่าจะเป็นผู้บริหาร ผู้ปกครอง ชุมชน ที่จะเป็นกำลังในการพัฒนาและสร้างความเข้มแข็งทางศิลปวัฒนธรรมภูมิปัญญาที่เป็นจุดเน้นของสาระนาฏศิลป์ สอดคล้องกับความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิและการสนทนากลุ่มครูนาฏศิลป์ ได้เสนอความเห็นว่าคุณภาพขาดแคลนครูนาฏศิลป์ ภาระการสอนที่มาก การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้นาฏศิลป์ยังขาดความคิดสร้างสรรค์และความหลากหลาย สื่อที่พัฒนาและนำมาใช้ยังไม่สามารถสนับสนุนหรือกระตุ้นให้ผู้เรียนสนใจได้ อีกทั้งละเลยการคิดหาวิธีใหม่ๆ เนื่องจากขาดการหนุนเสริมและการเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามาเป็นต้นแบบที่ดีในการจัดการเรียนการสอน การสร้างเครือข่ายระหว่างหน่วยงานเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ หรือใช้เทคโนโลยีและการสื่อสารเป็นศูนย์กลางเครือข่ายครูผู้สอนนาฏศิลป์ นำเทคนิควิธีการพัฒนามาปรับปรุงการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมในห้องเรียนนาฏศิลป์ให้มีความหลากหลาย ผลการศึกษาครั้งนี้ สอดคล้องกับผลการศึกษา (จิราพร รอดพวง, มารุต พัฒนา, วิชัย วงษ์ใหญ่ และสุพิน บุญชูวงศ์, 2560) สรุปได้ว่า ชุมชนแห่งการเรียนรู้ เปรียบเสมือนจุดรวมของนักวิชาชีพ เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน ถอดบทเรียนจากกระบวนการเรียนรู้ นำไปสู่การต่อยอด

แก้ไขปัญหา โดยทุกคนมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินการพัฒนา ตรวจสอบผลการพัฒนาและสะท้อนผลไปสู่วิธีการที่ดีขึ้น

3. ผลการจัดลำดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาห้องเรียนนาฏศิลป์โดยใช้รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ของครูนาฏศิลป์ระดับประถมศึกษา ทั้ง 5 องค์ประกอบ พบว่า องค์ประกอบด้านสภาพแวดล้อมในการจัดการเรียนการสอนนาฏศิลป์และองค์ประกอบด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้นาฏศิลป์ มีความต้องการจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาสูงสุดเป็นอันดับหนึ่ง รองลงมา คือ การออกแบบและสร้างนวัตกรรมนาฏศิลป์ การบริหารจัดการห้องเรียนนาฏศิลป์และชุมชนแห่งการเรียนรู้ตามลำดับ ดังที่ พิมพวดี จันทรโกศล, สมหมาย แจ่มกระจ่าง และศรีวรรณ ยอดนิล. 2558, น. 52-53) กล่าวไว้ว่า หนึ่งในอุปสรรคในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนนาฏศิลป์ ที่ยังไม่สามารถพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุเป้าหมายและสร้างทัศนคติที่ดีต่อสุนทรีย์ในชีวิตประจำวันได้ สาเหตุสำคัญเนื่องจากการสอนที่เน้นครูเป็นศูนย์กลาง คำนึงถึงพื้นฐานความรู้ความต้องการและความแตกต่างระหว่างบุคคลน้อย ครูมุ่งสอนเพื่อการแข่งขันมากกว่าการถ่ายทอดเพื่อสืบสาน ประกอบกับการพัฒนาสื่อเทคโนโลยีที่ไม่หลากหลาย ทำให้ผู้เรียนไม่สนใจเพราะมองไม่เห็นประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียน

จากสาระสำคัญดังที่ได้กล่าวมาแล้วสรุปได้ว่า การพัฒนาห้องเรียนนาฏศิลป์จำเป็นที่จะต้องพัฒนาตั้งแต่ฐานรากโดยเริ่มจากบริบทห้องเรียน สภาพแวดล้อมในการจัดการเรียนการสอนนาฏศิลป์ การออกแบบกระบวนการจัดการเรียนรู้นาฏศิลป์ การสร้างนวัตกรรมนาฏศิลป์ การบริหารจัดการห้องเรียนนาฏศิลป์ ด้วยชุมชนแห่งการเรียนรู้ ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการปฏิบัติงาน ปฏิบัติตนเพื่อนำไปสู่ความเป็นครูมืออาชีพในการจัดการเรียนรู้และพัฒนาผู้เรียน ด้วยเหตุนี้การพัฒนาห้องเรียนนาฏศิลป์โดยใช้รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้จะช่วยสร้างความพร้อม และเป็นแนวทางในการจัดกระบวนการเรียนการสอนตามแนวทางการพัฒนาห้องเรียนนาฏศิลป์ ให้กับครูนาฏศิลป์ในบริบทวิชาชีพ ตลอดจนช่วยพัฒนาศักยภาพผู้เรียน ให้เป็นไปตามความคาดหวังการศึกษาชาติและกำลังในการพัฒนาสังคมต่อไป

ข้อเสนอแนะ

ผลการศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาห้องเรียนนาฏศิลป์โดยใช้รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ของครูนาฏศิลป์ระดับประถมศึกษา ผู้วิจัยสรุปข้อเสนอแนะดังนี้

1. ข้อเสนอแนะจากการวิจัยในครั้งนี้

ผลการศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาห้องเรียนนาฏศิลป์โดยใช้รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ของครูนาฏศิลป์ระดับประถมศึกษา โดยวิเคราะห์แยกตามรายองค์ประกอบ พบว่า องค์ประกอบด้านสภาพแวดล้อมในการจัดการเรียนการสอนนาฏศิลป์ และองค์ประกอบด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้นาฏศิลป์ มีความต้องการจำเป็นสูงสุด และองค์ประกอบดังกล่าวส่งผล

ต่อการออกแบบและสร้างนวัตกรรมนาฏศิลป์ การบริหารจัดการห้องเรียนนาฏศิลป์และชุมชนแห่งการเรียนรู้ ด้วยเหตุนี้จึงควรนำผลการวิจัยดังกล่าวไปใช้ในการวางแผนเพื่อกำหนดแนวทางหรือนโยบายในการออกแบบและพัฒนาห้องเรียนนาฏศิลป์ หรือวางแผนเพื่อกำหนดเป็นแนวทางนโยบายเสนอต่อสถานศึกษาในระดับประถมศึกษาให้ตระหนักถึงความสำคัญและดำเนินการพัฒนาห้องเรียนนาฏศิลป์ต่อไปในอนาคต

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาและวิจัยเพื่อพัฒนารูปแบบการพัฒนาห้องเรียนนาฏศิลป์โดยใช้ผลการศึกษานี้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการกำหนดแนวทาง หรือออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อให้เกิดความสอดคล้องตรงตามความต้องการจำเป็นของกลุ่มเป้าหมายอย่างแท้จริง อันจะส่งผลประโยชน์ให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการพัฒนาครูผู้สอนนาฏศิลป์และผู้เรียนระดับประถมศึกษาอย่างสูงสุด

2.2 เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาห้องเรียนนาฏศิลป์โดยใช้รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ของครูนาฏศิลป์ระดับประถมศึกษา ซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมายที่มีลักษณะจำเพาะเจาะจง ดังนั้นในการศึกษาวิจัยครั้งต่อไปควรมีการศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาห้องเรียนในกลุ่มเป้าหมายอื่น เพื่อขยายบริบทการศึกษาและพัฒนาห้องเรียนนาฏศิลป์อย่างสร้างสรรค์ซึ่งมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2564). *คู่มือการดำเนินการตามหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินตำแหน่งและวิทยะฐานะข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาตำแหน่งครู*. สืบค้นเมื่อ 26 พฤศจิกายน 2566, จาก <https://shorturl.asia/A8wKJ>
- กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา. (2565). *งานเสวนาวิชาการ “ภาวะฉุกเฉินทางการเรียนรู้หลังโควิด-19 แนวทางฟื้นฟูระบบเปิดเทอมใหม่”*. สืบค้นเมื่อ 24 พฤศจิกายน 2566, จาก <https://shorturl.asia/3jpdN>
- จิราพร รอดพ่วง, มารุต พัฒนาผล, วิชัย วงษ์ใหญ่ และสุพิน บุญชูวงศ์. (2560). การพัฒนารูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อเสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนรู้ การคิดอย่างเป็นระบบ และการสร้างสรรค์นวัตกรรมของนักศึกษาวิชาชีพครู. *Veridian E-Journal, Silapakorn University (Humanities, Social Sciences and arts)*, 10(1), น. 281-296.
- พิมพ์วิดี จันทรโกศล, สมหมาย แจ่มกระจ่าง และศรีวรรณ ยอดนิล. (2558). กระบวนการถ่ายทอดนาฏศิลป์ไทยในโรงเรียนมัธยมศึกษาภาคตะวันออก. *วารสารการศึกษาและการพัฒนาสังคม*, 10(2), น. 50-61.
- สุวิมล ว่องวานิช. (2558). *การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น* (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: วี.พรินท์.

- Anderson, L. W., & Krathwohl, D. R. (2001). *A taxonomy for learning, teaching, and assessing: A revision of Bloom's taxonomy of educational objectives: complete edition*. New York: Addison Wesley Longman.
- Bloom, B. S. (1956). *Taxonomy of educational objectives, handbook I: The cognitive domain*. New York: David McKay.
- Charles, C. M., Senter, G. W., & Barr, K. B. (1992). *Building classroom discipline*. New York: Longman White Plains.
- Di Giulio, R. C. (2007). *Positive classroom management: A step-by-step guide to helping students succeed*. (3rd ed.). Thousand Oaks, CA: Corwin Press.
- DuFour, R. (2004). What is a professional learning community. *Educational leadership*, 61(8), pp. 6-11.
- Gabriel, E., & Matthews, L. (2011). Choice Theory: An Effective Approach to Classroom Discipline and Management. *The Journal of Adventist Education*, 73(03), pp. 19-23.
- Kounin, J. S. (1970). *Discipline and Group Management in Classrooms*. New York: Holt, Rinehart and Winston.
- Meyers, C., & Jones, T. B. (1993). *Promoting Active Learning: Strategies for the College Classroom*. San Francisco, CA: Jossey-Bass.
- Rogers, E. M., Singhal, A., & Quinlan, M. M. (2014). Diffusion of innovations. In *An integrated approach to communication theory and research* (pp. 432-448). New York: Routledge.
- Rosenholtz, S. J. (1989). Workplace conditions that affect teacher quality and commitment: Implications for teacher induction programs. *The Elementary School Journal*, 89(4), pp. 421-439.
- Yamane, T. (1973). *Statistics: An introductory analysis* (3rd ed.). New York: Harper and Row.